

Załącznik 1 Scenariusz ćwiczenia dla nauczyciela

Propozycja ćwiczenia grupowego „Budżet marzeń – oszczędzaj i inwestuj”

Czas trwania: **ok. 15 minut**

Forma: praca w 3–5-osobowych grupach

Cele ćwiczenia:

- Zrozumienie znaczenia oszczędzania i inwestowania.
- Nauka podejmowania decyzji finansowych w praktyce.
- Uświadomienie wpływu ryzyka na inwestycje.

Instrukcja dla nauczyciela

1. Podziel uczniów na grupy po 3–5 osoby.
2. Każda grupa otrzymuje „startowy budżet” – 1000 zł w „wirtualnej gotówce”.
3. Przedstaw scenariusz:
„Wygraliście 1000 zł w konkursie. Macie rok, by pomnożyć swoje pieniądze.

Możecie:

- oszczędzać w skarbonce
- założyć konto oszczędnościowe
- kupić obligacje
- kupić akcje firmy.

Wybierzcie strategię, ale pamiętajcie – każda opcja ma inne ryzyko i możliwy zysk.

4. Rozdaj tabelę możliwości (Załącznik 3)

Opcja inwestycji	Potencjalny zysk w ciągu roku	Ryzyko	Opis
Konto oszczędnościowe	+3%	Niskie	Pewny zysk
Skarbonka	+0%	Brak	Pieniądze leżą, ale tracą wartość przez inflację
Obligacje skarbowe	+5%	Niskie	Prawie brak ryzyka
Akcje firmy X	+15%/-10%	Wysokie	Można dużo zyskać, ale też stracić

5. Grupy wybierają strategię i zapisują ją na kartce.

6. Prowadzący „symuluje” wyniki inwestycji – losując kartę z efektami roku (np. akcje -10%, inflacja 6%). (Załącznik 2)

Scenariusz	Akcje	Obligacje	Konto	Inflacja
1	+15%	+5%	+3%	4%
2	-10%	+5%	+3%	5%
3	+10%	+5%	+3%	6%
4	-15%	+5%	+3%	3%
5	+20%	+5%	=3%	5%

7. Każda grupa patrzy, ile pieniędzy ma po roku.

8. Omówienie wyników:

Kto miał najlepszy wynik i dlaczego?

Kto stracił, mimo że inwestował?

Jak inflacja wpłynęła na realną wartość pieniędzy?

Efekt dydaktyczny:

Uczniowie doświadczają na własnej skórze, że:

- oszczędzanie jest bezpieczne, ale inflacja „zjada” pieniądze,
- inwestowanie daje szansę na większy zysk, ale wiąże się z ryzykiem,
- dywersyfikacja może być dobrą strategią.

Załącznik 3 Karta do wypełnienia przez uczniów

„Wygraliście 1000 zł w konkursie. Macie rok, by pomnożyć swoje pieniądze.”

Możecie:

trzymać pieniądze w skarbonce
 założyć konto oszczędnościowe
 kupić obligacje
 kupić akcje firmy.

Wybierzcie strategię, ale pamiętajcie – każda opcja ma inne ryzyko i możliwy zysk.

Opcja inwestycji	Potencjalny zysk w ciągu roku	Ryzyko	Opis
Konto oszczędnościowe	+3%	Niskie	Pewny zysk
Skarbonka	+0%	Brak	Pieniądze leżą, ale tracą wartość przez inflację
Obligacje skarbowe	+5%	Niskie	Prawie brak ryzyka
Akcje firmy X	+15%/-10%	Wysokie	Można dużo zyskać, ale też stracić

- **Nasza strategia była:**
- **Nasz wynik:** (zysk / strata).
- **Co poszło dobrze:**
- **Co moglibyśmy zrobić lepiej:**

Załącznik 4 - Karty scenariuszy do wydrukowania i wylosowania

Scenariusz	Akcje	Obligacje	Konto	Inflacja
1	+15%	+5%	+3%	4%
2	-10%	+5%	+3%	5%
3	+10%	+5%	+3%	6%
4	-15%	+5%	+3%	3%
5	+20%	+5%	=3%	5%

Załącznik 4 Materiał pomocniczy dla nauczyciela

Podstawowe pojęcia ekonomiczne

1. Pieniądz

- **Definicja:** Środek płatniczy akceptowany powszechnie w zamian za towary i usługi.
- **Funkcje pieniądza:**
 - o **miernik wartości** – pozwala określić cenę towarów i usług,
 - o **środek wymiany** – ułatwia handel, zastępuje wymianę barterową,
 - o **środek tezauryzacji** – umożliwia gromadzenie oszczędności.
- **Przykład:** Płacąc 5 zł za bułki, używamy pieniądza jako środka wymiany.

2. Popyt

- **Definicja:** Ilość dóbr lub usług, jaką kupujący są skłonni nabyć przy określonej cenie i w danym czasie.
- **Zależność:** Jeśli cena rośnie, popyt spada; jeśli cena spada, popyt rośnie (prawo popytu).
- **Przykład:** Gdy cena biletów do kina spada z 30 zł do 20 zł, więcej osób zdecyduje się na zakup biletu.

3. Podaż

- **Definicja:** Ilość dóbr lub usług, jaką producenci są gotowi zaoferować na rynku przy określonej cenie.
- **Zależność:** Im wyższa cena, tym większa podaż, ponieważ sprzedaż jest bardziej opłacalna.
- **Przykład:** Jeśli cena jabłek wzrośnie, sadownicy chętniej dostarczą ich więcej na rynek.

4. Inflacja

- **Definicja:** Wzrost ogólnego poziomu cen w gospodarce, który powoduje spadek siły nabywczej pieniądza.
- **Rodzaje inflacji:**
 - o łagodna (do 5% rocznie) – naturalna i przewidywalna,
 - o galopująca (kilkanaście procent rocznie) – znacząco obniża wartość pieniądza,
 - o hiperinflacja – ekstremalny wzrost cen.

Przykład: Jeśli dziś chleb kosztuje 5 zł, a za rok 6 zł, to mamy do czynienia z inflacją

5. Oszczędzanie

- **Definicja:** Odroczenie konsumpcji – odkładanie części dochodu, zamiast wydawania go na bieżąco.
- **Cel:** zabezpieczenie finansowe, realizacja przyszłych planów.
- **Formy oszczędzania:**
 - o gotówka,
 - o konta oszczędnościowe,
 - o lokaty bankowe.
- **Przykład:** Odkładanie co miesiąc 100 zł na konto oszczędnościowe.

6. Inwestowanie

- **Definicja:** Pomnażanie kapitału poprzez lokowanie pieniędzy w aktywa, które mogą przynieść zysk w przyszłości.
- **Formy inwestowania:**
 - o akcje, obligacje,
 - o nieruchomości,
 - o edukacja i rozwój osobisty.
- **Zasady inwestowania:**
 - o im wyższy potencjalny zysk, tym większe ryzyko,
 - o warto dywersyfikować źródła inwestycji.
- **Przykład:** Kupienie akcji firmy za 100 zł i sprzedanie ich po roku za 150 zł.

Źródła

1. Samuelson, P., Nordhaus, W. – Ekonomia (wyd. polskie, PWN, 2012)
 - o Podstawowe definicje popytu, podaży, inflacji, pieniądza.
2. Beggs, J., Fischer, S., Dornbusch, R. – Makroekonomia (wyd. polskie, PWE, 2020)
 - o Zależności między popytem, podażą i poziomem cen.
3. NBP – Narodowy Bank Polski – [Portal Edukacji Ekonomicznej](#)
 - o Proste wyjaśnienia pojęć: inflacja, oszczędzanie, inwestowanie.
4. GPW – Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie – [edukacja.gpw.pl](#)
 - o Praktyczne przykłady inwestowania, akcje, obligacje, ETF-y.